GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 215. Sroda 18. września 1850. Rok bieżący gazety **39.**

Na kwartał ostatni roku bieżącego otwarta jest Prenumerata na Gazetę lwowską w Redakcyi gazet galicyjskich, ulica Ormiańska Nr. 347, dla odbierających gazetę w miejscu 4 złr. 15 kr.; zaś pocztą 4 złr. 40 kr. Zapisy z prowincyi przeseła każdy c. k. Urząd poczty miejscowy z zaliczką wprost do kantoru gazet bezpłatnie; a Redakcya w chęci odpowiedzieć życzeniom szan. przedpłacicieli jak najlepiej, uprasza o wczesne zamówienie i dokładny adres szan. prenumeranta.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Grecya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 14. września. Dnia 15. września wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany CXVIII. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa — wydany dnia 12. września 1850 tymczasem tylko w niemieckim języku — we wszystkich dziewięciu podwójnych wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 346. Obwieszczenie ministerstwa finansów z d. 7. września 1850. względem niektórych zmian w przepisach dopełniających z d. 28. listopada 1849 o wymiarze i poborze podatku konsumcyjnego od cukru produkowanego z buraków.

Dnia 16. wrześ. 1850 wyjdzie także w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany 43. zeszyt dodatkowy powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera do CXX zeszytu pow. dz. rz. u. p. nr. 346 najuniżeńsze przedstawienie rady ministeryalnej o ostatecznej organizacyi politycznych władz administracyjnych w Węgrzech.

Lwów, 6. września. Dla założenia szkoły trywialnej w Przewłoce obwodu Stanisławowskiego wpłynęły następujące dary:

Od gminy Przewłoka i Zalesie dla utrzymania nauczyciela i pomocnika rocznie w gotówce 207 złr. 44 kr. Od tamtejszego gr. kat. plebana ks. Antoniego Lachowicza na czas jego urzędowania kapłańskiego w Przewłoce rocznie po 4 złr. m. k.

Na wybudowanie szkoły i pomieszkania dla nauczyciela wraz z ogrodem ofiarował właściciel wsi p. Ludwik Szawłowski za przyzwoleniem gminy pusto leżący plac $^3/_4$ morga zaciągnięty w księdze gruntowej jako dominikalny pod l. top. 115, i zobowiązał się oraz wystawieniem dokumentu zapewnienia dostarczyć materyału potrzebnego do wybudowania domu na szkołę, przyczem ścinanie i przywóz drzew, roboty ciesielskie i robienie wapna, łomanie kamieni i przywozy należą do gminy.

Następnie wziął wspomniony p. właściciel na siebie obowiązek postarania się o pierwsze urządzenie szkoły, a dla jej opalania wyznaczył z lasów w Wołczniowie lub Dubienku rocznie po sześć sągów drew, które gmina ma zrąbać i dostawić.

Gdy więc utrzymanie szkoły trywialnej w Przewłoce jest zapewnione, przeto przyzwala rząd krajowy na jej założenie z tym dodatkiem, że według życzenia gminy użyje się z powyższej dotacyi nauczycielów, płaca przeznaczona dla pomocnika w kwocie 70 złr. m. k. rocznie, tymczasem na prowizoryczne utrzymanie nauczycielki dla nauk w robotach kobiecych.

To pocieszające dla dobra powszechnego korzystne usiłowanie ku popieraniu oświaty ludowej podaje się z uznaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Organizacya polityczna Węgier. — Ukonstytuowanie gmin w Szlązku. — Wyniesienie biskupstwa w Zagrabiu na arcybiskupstwo.)

Wiedeń, 14. września. Przedłożenie ministeryalne tyczące się rozporządzenia, na mocy którego ustalona ma być organizacya Węgier, ma być już dnia jutrzejszego podane do publicznej wiadomości. Pozostaje więc jeszcze tylko organizacya polityczna administracyi kraju koronnego Galicyi, która też zapewne w niedługim już czasie nastąpi.

— Z dniem 31. sierpnia ukonstytuowano już wszystkie gminy w kraju koronnym Szlązku z wyjątkiem tylko miasta Opawy. Wybory wypadły w ogólności pomyślnie. Do wydziału i na przełożonych wybrano po większej części mężów, którzy ze względu prawości charakteru i zdolności swych w najlepszej stoją reputacyi. — Ukonstytuowanie zresztą kraju koronnego Szlązka odbyło się dość raźno, a mianowicie ukonstytuowano już w połowie sierpnia wszystkie gminy w kapitańswach okręgowych Opawy i Jaegerndorfu. Po ukończonej teraz organizacyi gmin miejscowych nastąpi niezwłocznie organizacya gmin okręgowych.

— Na wniosek J. E. bana Kroacyi wyniósł Jego Mość Cesarz biskupstwo zagrabskie do znaczenia arcybiskupstwa. (O. Corpdz.)

(Sprawy austryackiego banku narodowego.)

Wiedeń, 14. września. „Reichszeitung" donosi: Otrzymaliśmy od dyrekcyi austr. banku narodowego następujące pismo do ogłoszenia, według którego rada ministeryalna oświadczyła, „że wykazy obrotu finansów ze strony dyrekcyi banku znajdą zupełne uzasadnienie w statutach i regulaminie banku, tudzież w przykrych okolicznościach lat ostatnich." Do tej deklaracyi rady ministeryalnej dodaje dyrekcya banku z swej strony, że obrót ten odbywał się zawsze w porozumieniu z wysokiem ministerstwem finansów.

Wyżej wspomnione pismo opiewa jak następuje:

„Oskarżenia podniesione w najnowszym czasie w niektórych dziennikach przeciw dyrekcyi banku narodowego, były przeciw jej prawości w ten sposób zwrócone, iż widziała się spowodowaną udać się z powodu tych oskarżeń, które nie mogły powstać bez szkodliwego wpływu, z przedstawieniem do wysokiego ministeryum.

W rezolucyi na to podanie oświadczyła rada ministeryalna, że wykazy obrotu finansów banku narodowego znajdują zupełne uzasadnienie w statutach i regulaminie banku, tudzież w przykrych okolicznościach lat ostatnich.

Dyrekcya banku podaje to uznanie swej sumiennej administracyi dla odparcia zwróconych przeciwko niej oszczerczych zaczepek z tym dodatkiem do wiadomości publicznej, że obrót jej odbywał się zawsze w porozumieniu z wysokiem ministerstwem finansów i pod jego kontrolą.

Wiedeń, 13. września 1850.

Pipitz, Gubernator banku. — Sina, Zastępca gubernatora banku.

Benvenutti, Dyrektor banku.

(Przegląd polityczny.)

Z teatru wojny w Szlezwig-Holsztynie donoszą nam o kilku małych utarczkach stoczonych na dniu 8. b. m. tak w zachodniej jako też wschodniej stronie księztwa. Duńczycy bowiem wyruszyli od wschodniej strony za żywnością z dwoma batalionami i kilku działami ku Brackendorf, lecz zostali przez majora Aldosser odparci, poczem rozpoczęła się walka działowa, którą jednakże przy nadto wielkiej odległości toczono, aby mogła być skuteczną. Podobna utarczka odbyła się także w zachodniej stronie, gdzie nawet przyszło do walki na bagnety, przyczem Duńczycy ze stratą 160 zabitych i rannych odparci zostali. Także i statki działowe pod Heiligenhafen dały kilka razy ognia do okrętów duńskich. Utarczki te uważają tam za przepowiednie ważniejszych wypadków. Major Klaproth zajęty jest organizacyą swego korpusu ochotników.

— Kurheski wydział stanowy zaproponował wraz z podaniem skargi przeciw ministrom niezwłoczne przyaresztowanie ich. Ostatni numer nowej gazety heskiej, którą skonfiskowano i której drukarnię opieczętowano, zawiera artykuł przepowiadający przyszłe zachowanie się armii kurheskiej w obec ataków pana Hassenpflug na konstytucyę, dalej skargę wydziału przeciw ministrom Hassenpflug, Haynau i Baumbach, a nakoniec opisanie tego, jakim sposobem gazeta ta przytłumioną została.

— Hrabia Trapani, brat króla obojej Sycylii, został mianowany brygadyerem armii neapolitańskiej. W Sycylii wzmaga się nieukontentowanie coraz bardziej.

— Cywilny trybunał w Rzymie skazał pp. Armellini, Corboli, Fabbri, Guiccioli i Manzoni na zapłacenie w przeciągu 3 dni 3000 szkudów jako wynagrodzenie kosztów, które wybory do parlamentu rzymskiego pociągnęły za sobą.

— Prawie niepodlega już żadnej wątpliwości, pisze „Deutsche Zeitung", że za kilka dni pokój z Danią ze wszech stron ratyfiko-

wanym będzie. Na formalności utrudzające te ratyfikacye będą patrzali przez szparę: Ratyfikacya ze strony Prus i reszty rządów należących do unii nastąpi z osobna, ze strony zaś zastąpionych w Frankfurcie państw w imieniu rzeszy niemieckiej; rzeczywiście więc wymieniają natenczas wszystkie państwa związkowe ratyfikacye pokoju, a Dania będzie tym sposobem zupełnie zaspokojona. (Aust.)

— Ćwiczenia wojskowe odbywające się między Cieplicami i Bilinem, skończą się w niedzielę. — Jego Mości Cesarza oczekują we wtorek w Schönbrunie. — Chociaż wojska biwoakują pod gołem niebem, przecież stan zdrowia ich zupełnie ich zaspokajający.

— Gazeta Lipska donosi, że przeciw suspendowanym z powodu wzbraniania się od udziału w wyborze zastępcy uniwersytetu w izbie pierwszej 21 profesorom wytoczono teraz śledztwo dyscyplinarne.

— W Parmie puszczono na wolność kilka osób, które od niejakiegoś czasu trzymane były w areszcie. Prezydent sekcyi finansowej oznajmił im, że akta procesowe bardzo korzystnie o nich wyrokują, i że męki więzienne przygotowało im oszczercze doniesienie potajemnego denuncyanta, którego imię im ogłoszone zostanie, aby mogły przeciw niemu wytoczyć słuszną skargę u sądu. (Austr.)

(Wyroki sądu wojennego w Monselice.)

Sąd wojenny w Monselice w Królestwie lomb. wen. skazał na śmierć dziewięć osób za udowodniony im rozbój zbrojną ręka, tudzież na powrócenie zrabowanym szkody i kosztów procesu. Wyrok ten wykonano na pięciu przez rozstrzelanie, dla reszty zaś zmieniono karę śmierci ze względu na łagodzące okoliczności na 15—18 i 20 letnie ciężkie więzienie. — Za podobne zbrodnie skazał tenże sam sąd 16 innych osób na karę śmierci, a między temi jedną osobę płci żeńskiej. Ośm z tych łącznie z wspomnioną kobietą rozstrzelano. Innym zmieniono karę śmierci na 17—20 letnie ciężkie więzienie. — Dalej zapadł od tegoż sądu wyrok śmierci na piętnastu rozbójników; jedną zaś kobietę skazano za udział w tej zbrodni i przechowywanie na 10letnie ciężkie więzienie. Wszystkim jednak rozbójnikom darowano życie i osądzono ich natomiast na karę 10—20 lat ciężkiego więzienia; również i zbrodniarce zmniejszono pierwotną karę na lat dwa. (Ll.)

(Kurs wiedeński z 13. września 1850.)

Obligacye długu państwa 5% — $96\frac{3}{8}$; $4\frac{1}{2}\%$ — $84\frac{1}{16}$; 4% — $75\frac{1}{2}$; $2\frac{1}{2}\%$ — 51. Akcye bankowe 1162. Losy z 1834 r. 186; z 1839 r. $119\frac{1}{2}$. Akcye kolei półn. $111\frac{1}{2}$.

Hyszpania.

(Rząd odniósł zwycięstwo przy wyborach. — Wiadomości potoczne.)

Madryt, 4. września. Wiadomości nadchodzące z prowincyi potwierdzają coraz więcej nadzwyczajne zwycięstwo, jakie odniósł rząd przy teraźniejszych wyborach. Ani jeden znakomity przewodźca partyi Purytanów lub partyi Progresistów nie otrzymał większości głosów. Liczą że ledwie dwunastu deputowanych opozycyi będzie znowu wybranych. Zwycięstwo rządu jest zupełne, może nawet nadto zupełne; ponieważ rząd niemając przeciwników obawia się aby sama partya umiarkowana, czując zbyteczną przewagę swoją, nie podzieliła się na frakcye i niestanęła w opozycyi.

Jenerał Narvaez ma 10. b. m. wrócić do Madrytu; królowa matka niepowróci zapewne do stolicy przed końcem tego miesiąca.

Dwór przywdział już żałobę z powodu śmierci Ludwika Filipa. Żałoba będzie trwała czterdzieści dni.

Były minister finansów, Mon, został w Kadyxie wybrany ogromną większością głosów w opozycyi z panem Pidal; Mon będzie jeszcze wybrany w dwóch lub trzech okręgach wyborczych. (Ind.)

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 12. września. Prezydent oświadczył podczas bytności swej w St. Lo, że dobre przyjęcie zachęca go do wytrwałości. Girardin życzy sobie kongresu wszystkich demokratycznych dzienników Francyi dla rozstrzygnienia kwestyi bieżących. (G. W.)

(Jenerał Lahitte wyjechał do Cherbourg. — List książąt Nemours, Joinville i Aumale do jen. Changarnier.)

Paryż, 9. września. Jenerał Lahitte, minister spraw zagranicznych, który dotychczas został był w Paryżu, wyjechał do Cherbourg w dzień przybycia pana Persigny i kilka godzin przed nim. Słychać że ważne wiadomości, które przywiózł pan Persigny, spowodowały tę podróż ministra. Pan Persigny ma temi dniami powrócić do Berlina, albowiem król pruski oczekuje stanowczej odpowiedzi Francyi, nim rozpocznie działanie swoje w kwestyi tyczącej się księstwa Neufchatel.

Książęta Nemours, Joinville i Aumale przesłali, jak słychać jen. Changarnier list zbiorowy, wyrażając mu swą osobistą wdzięczność, równie jak podziękowanie królowej matki i księżniczek z powodu żałobnego nabożeństwa, które jenerał Changarnier kazał odprawić w kaplicy Tuilleryów. Niepotrzebujemy mówić, że w liście książąt francuskich niebyło ani jednego słowa o polityce.

W sobotę obchodzono w Bordeaux w kościele św. Dominika żałobne nabożeństwo za duszę króla Ludwika Filipa.

Gazeta Lugduńska z dnia 5. września donosi: „Prezydent Republiki uda się zaraz po swojej teraźniejszej podróży do Marsylii i wstąpi do Saint Etienne. Rada municypalna w Marsylii zatrudnia się już przyjęciem prezydenta republiki. (Ind.)

(Najnowsze wiadomości z Paryża.)

Paryż, 11. września. Nieliczne są dzisiejsze wiadomości polityczne, a w położeniu Francyi niezaszła zmiana. Prezydent wyjechał z Cherbourg do Saint-Lö, z Saint-Lö do Avranches, a jutro ma przybyć do Paryża.

Nieprzybyła dziś żadna rada jeneralna do listy tych, które się oświadczyły za rewizyą konstytucyi. Kwestyą tą nieprzestają się zajmować głównie dzienniki, lecz podobna ona jest z wielu względów do kwestyi niemieckiej, iż czem więcej się nad nią dyskutuje, tem się staje zawilszą. Śród licznych rozwiązań tej kwestyi wystawionych w dziennikach wszelkiej barwy politycznej trudno odgadnać, jak się ta kwestya istotnie rozwiąże. Każdy niemal dziennik ma swoje uniwersalne lekarstwo, które reszta dzienników potępia, jako lichotę. Któż pogodzi tych wielkich doktorów! Trudno aby to zdołało uczynić zgromadzenie narodowe, gdzie każde zdanie ma swoich reprezentantów, każdy rodzaj załatwienia tej ważnej kwestyi swoich zwolenników, od apelacyi do ludu pana Larochejaquelein, aż do samowolnych kroków rządu, o których nieprzestają marzyć pewni gorliwi zwolennicy Cesarstwa. Dowiadujemy się, że ministeryum hyszpańskie zaraz po wyborach porozumieć się ma z rządem francuskim względem należytości odnoszących się do wojny z roku 1823. Jest to krok wcale niespodziany, któż bowiem dziś myślał o interwencyi francuskiej w Hyszpanii za panowania Ludwika XVIII. (Ind.)

Włochy.

(Komisya do ułożenia projektu względem przywozu zagranicznych książek i dzienników.)

Turyn, 9. września. Utworzona przez ministeryum komisya do ułożenia projektu względem przywozu zagranicznych książek i gazet składa się z hrabi Luigi Capello di San Franco radzcy apellacyjnego, Gasparo Cesano profesora prawa ojczystego przy turyńskiej wszechnicy, i z pana Stradioti szefa dywizyjnego w ministeryum spraw wewnętrznych. Sankcyonowana już przez króla tycząca się uchwała zapadła na radzie ministeryalnej dnia 7. b. m.

(Dekreta W. księcia.)

Florencya, 9. września. Dziennik urzędowy „Monitore toscano“ umieszcza dwa W. książęce dekreta, na mocy których oddano ministeryum sprawiedliwości i łaski senatorowi Lami z równoczesnem uchyleniem dotychczasowego ministra Capoquadri, a ministeryum wyznań religijnych senatorowi Giovanni Bologna po uchyleniu dotychczasowego ministra Jacopo Mazzei. Według twierdzenia radykalnego dziennika „Nazionale“ zostają zmiany te w związku z zamierzoną modyfikacyą stanu konstytucyjnego. Dokładniej zaś z rzeczą obeznani utrzymują, iż zmiana ta ministrów zaszła raczej ze względu na zawarty już z Rzymem konkordat mający już wkrótce przyjść do publikacyi.

(Przywrócenie taksy chleba z roku 1800.)

Rzym, 6. września. Prowizoryczna komisya municypalna ogłosiła, iż papież ze względu na dobro publiczne i z powodu wysokiej obecnie ceny zboża postanowił przywrócić taksę chlebową w roku 1800 wprowadzoną a zniesioną roku 1838. (Oestr. Corp.)

Niemce.

(Depesze telegraficzne.)

Kassel, 12. września, wieczór godz. 8. minut 10. Wyższy sąd apelacyjny in pleno uznał prawie jednogłośnie rozporządzenie z 4. września, tyczące się dalszego poboru podatków, za nieważne.

13. września, godz. 9. minut 30. Elektor heski wyniósł się z kraju z całem ministeryum swojem. W mieście panuje jak największa spokojność.

Berlin, 13. września. Z Kassel otrymaliśmy dziś depesze telegraficzną, że w skutek ciągłego biernego oporu ze strony władz a nawet i wojska, wyniósł się elektor z całem ministeryum państwa do Hanoweru.

Kassel, 13. września, w południe godz. 1. minut 30. Najwyższy trybunał odrzucił wczoraj rozporządzenie tyczące się poboru podatków. Elektor i ministrowie opuścili w nocy miasto. Mówia, że się udali do Hannoweru i do Bockenheim. Wszędzie jak największa spokojność. Władze prowincyonalne urzędują nieprzerwanie.

Kassel, 13. września, wieczór godz. 7. Elektor przybył o godzinie 7mej do Minden, zkąd odjechał zaraz do Hannoweru; ministrowie udali się do Hanau. Major Haynau wyprawił depeszę do jenerała Bauer, podług której stan wojenny ma być zniesiony, lecz władza policyjna poruczoną jenerałowi, któremu nakazuje oraz, aby pozostał na stanowisku swojem aż do dalszych rozporządzeń. Bauer nieprzystanie na to. Rząd będzie przeniesiony do Bockenheim w prowincyi Hanau. Rada okręgowa uwiadamia o tem. Naczelny burmistrz wydał proklamacyę, podług której wszelkie obawy wynikłe z niespodzianego odjazdu panującego i jego ministrów przez porozumienie się władz cywilnych i wojskowych za usunięte uważać należy.

Darmstadt, 12. września. Izby zostały otworzone przez p. Dalwigh. Mohr został prezydentem izby.

Hamburg, 12. września. Główną kwaterę Holsztyńczyków przeniesiono do Duvenstedt. Od godziny $2\frac{1}{2}$ z połndnia toczy się walka wzdłuż całej linii.

Hamburg, 13. września. Zdaje się, że wzdłuż całej linii biją się mocno. Ekernfoerde obsadzili Holsztyńczycy po małej utarczce. Duński obóz barakowy w Kassel przy drodze do Missunde zajął się od wystrzałów. Z innych stron dochodzą pogłoski tylko. Angielski statek parowy widział z rzeki Elby w okolicy Friedrichsstadt wielki ogień i słyszał silną kanonadę.

Hamburg, 13. września, wieczór godz. 9. Jenerał Willisen dążący ku Missunde dla ułatwienia przejścia, został na stepie Koselskim przez Duńczyków silnie zaatakowany i odparty; poczem cofnął się po tej stronie Eckernfoerde. Pociągiem wieczornym nadeszła wiadomość, że armia holsztyńska odstąpiła od Eckernfoerde i zajęła wczorajsze stanowisko swoje.

Hamburg, 14. września. Wiadomości przywiezione pociągiem porannym potwierdzają doniesienia wczorajsze. Główna kwatera armii szlezwig-holsztyńskiej znajduje się obecnie w Wittensee. — Stratę w potyczce z 12. podają na 250 ludzi. — Oczekują ataku na innym punkcie.

Hanower, 14. września. Elektor heski przybył tu wczoraj wieczór, a wkrótce po nim ministrowie Baumbach i Haynau. — Dziś o godzinie 9tej udali się wszyscy trzej osobnym pociągiem do Kolonii. Elektor zabawił całą godzinę w pałacu u króla. (G.Wro.)

(Odpowiedź rządu badeńskiego na wezwanie Austryi. — Przeznaczenie bawarskiego korpusu obserwacyjnego.)

Karlsruhe, 7. września. Rząd badeński odpowiedział teraz także na wezwanie Austryi względem obesłania sejmu związkowego. Odmowną tę odpowiedź odesłano już wczoraj na miejsce należyte.— Bawarski korpus obserwacyjny ustawiony wzdłuż Menu przeznaczony jest właściwie na pomoc księstwom heskim. Albowiem nietylko Hessen-Kassel, ale i Darmstadt żądał tej pomocy od króla bawarskiego. W Kassel zaszły już wypadki, po których się wkrótce spodziewać wkroczenia wojsk bawarskich; w Darmstadt chcą jeszcze czekać na zebranie się izb, które po kilku dniach mają być rozwiązane, poczem dla poparcia dynastycznych interesów Bawarya ma przyjść w pomoc.

(Opozycya wszystkich wyższych władz w Kassel przeciw rozporządzeniu z dnia 4. b. m.)

Kassel, 6. września. Stały wydział stanowy podał dnia wczorajszego dłuższe oświadczenie do elekt. heskiego kollegium finansowego, w którem zarzuca ministerstwu, iż „pierwszy krok do rewolucyi uczyniło," i oraz zapewnia, iż wydział bronić będzie konstytucyi ze wszystkich sił swoich. Jeżliby wymagano podatków lub innych należytości, tedy zrobi użytek z przysługującego mu prawa w moc §. 61 ustawy konstytucyjnej, i pociągnie do odpowiedzialności tyczących się urzędników państwa.

— „N. H. Ztg." pisze: Doniesiono nam za rzecz pewną, iż prawie wszystkie wyższe władze, a mianowicie dyrekcya głównej kasy państwa, wyższa izba finansowa, nadkollegium podatkowe, naddyrekcya ceł, naddyrekcya górnictwa i salinowa, konsystorz a po ścisłej dzisiejszego popołudnia naradzie także tutejszy sąd wyższy — ogłosiły rozporządzenie z 4. b. m. względem dalszego poboru podatków i należytości za sprzeczne z konstytucyą i przeto nie mogące przyjść do wykonania. Zaczem z wyjątkiem wyższego sądu podały władze te ministeryom swoim tyczące się raporta z wyjaśnieniem powodów, dla których nie mogliby dopełnić rządowego rozkazu.

— 7. września. Właśnie poczyniły wszystkie wyższe władze administracyjne i finansowe w Kassel dalsze kroki dla utrzymania publicznego porządku, i uczyniły w bezpośrednich swych podaniach z przyczyny jawnego nadwerężenia konstytucyi Jego królewicz. Mości na to uważnym, iż tak korona jak i cały kraj zagrożony jest wskutek rad przez nieprzyjaciół konstytucyi podawanych, dołączając przytem i tę najuniżeńszą prożbę, iżby położono tamę zgubnym wpływom tych doradźców i w kraju przywrócono dawniejsze stosunki. (O. R. Z.)

(Wstęp do ogłoszenia zaprowadzającego stan wojenny w Kurhessyi.)

Kassel, 8. września. Rozporządzenie tyczące się zaprowadzenia stanu oblężenia we wszystkich krajach kurheskich jest uzasadnione następującym wstępem:

„Z Bożej łaski My Fryderyk Wilhelm I. itd. ogłaszamy niniejszem: Nadwerężenie konstytucyi przez samo zgromadzenie stanowe, które wraz z okazującą się w takich stosunkach niedostatecznością praw istniejących wyświeciliśmy w rozporządzeniu Naszem z 4. b.m. a które podług rozporządzenia z 18. lipca 1832 ogłaszającego jednomyślnie powziętą, wyjaśnienia praw zasadniczych rzeszy tyczącą się uchwałę sejmu związkowego, za rokosz uważać należy, wkłada na Nas jako nieodzowny obowiązek zagrożone bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny taką obroną zabezpieczyć, któraby niedozwoliła stosunkom anarchicznym zamienić się w czyn jawny, a przytem nietylko wzmagające się od dnia do dnia zbrodnicze zuchwalstwo dziennikarstwa ukrócić, ale oraz na zachowanie się nieustającego wydziału stanowego wpływaćby zdołała, który w ślepej zarozumiałości swojej do tego stopnia się posunął, iż wzywał władze Nasze i poddanych Naszych do oporu przeciw powyższemu rozporządzeniu Naszemu, którego prawomocność wszakże podług wyrażonego w 108m §. ustawy konstytucyjnej okresu ostatecznego tak samo niepodlega żadnej wątpliwości, jak to, że sama zasada tego rozporządzenia żadnemu innemu jak tylko w §. 95. ustawy konstytucyjnej stanom przekazanemu osądzeniu podlegać niepowinna. Ponieważ zaś tylko stanowczo zaradzające i ochronne środki skutkować tutaj mogą, abyśmy konstytucyę całą przez ową przepaść, jaką naruszenie jednego punktu całości jej zagraża, przeprowadzić, a zatem dalszą trwałość jej zabezpieczyć zdołali — przeto rozporządzamy niniejszem, zważywszy, że nieustający wydział stanów krajowych przeciw żądaniu od niego pomocy wbrew ustawie konstytucyjnej jawną protestacyę założył, i po wysłuchaniu rady całego Naszego ministeryum państwa, które za nieodzowną potrzebą i nagłością zamierzonych przez Nas środków się oświadczyło, na zasadzie 95go §. ustawy konstytucyjnej co następuje:

§. 1. Wszystkie krainy elekt. heskie ogłaszają się w stanie oblężenia — który jednakże nie ma w niczem ograniczać zwykłych obywatelskich stosunków, i w ciągu tego stanu oblężenia zachowane być mają przepisy zawarte w następujących paragrafach, zaś wykonanie ich i następnych jeszcze porucza się komendantowi wojskowemu, w którejto mierze oddaje się mu pod rozkazy tak wojsko stojące jako też i gwardye obywatelskie istnące w gminach szczególnych, tudzież wszystkie władze cywilne, z jedynym wyjątkiem sadowych urzędów.

§. 2. Komendantowi temu i jego podwładnym komendantom poruczа się w szczególności wyższe kierownictwo wszystkich spraw policyjnych państwa.

§. 3. Wszelkie zgromadzenia ludu są zakazane, zgromadzenia zaś stowarzyszeń mogą mieć miejsce tylko za przyzwoleniem wojskowego komendanta tyczącego się miejsca lub obwodu.

§. 4. Bez pozwolenia Naszego ministerstwa spraw wewnętrznych nie wolno wydawać żadnych czasopism treści politycznej.

§. 5. Czyli i kiedy przyjść ma do użycia broni według zwyczaju wojennego, zależeć to będzie od uznania i postanowienia naczelnego komendanta lub komendanta tyczącego się, który w tej mierze jedynie Nam tylko jest odpowiedzialny.

§. 6. Naczelny komendant — a w nagłych wypadkach także i komendant wojskowy szczególnych okręgów, który wszakże zasięgać ma jak najspieszniej pozwolenia u pierwszego — jest upoważniony do suspendowania istnących zwierzchności i urzędników państwa, których zastąpią komisarze; może też rozwiązać gwardye obywatelskie jak tylko wymagać tego będzie utrzymanie bezpieczeństwa i publicznego porządku w miejscach pod jego rozkazami zostających.

§. 7. Przekroczenia zbrojnego oporu przeciw zwierzchności i jej sługom, tudzież rokoszu i zbrodni stanu, dochodzone i karane być mają według praw wojennych.

§. 8. Przepisy te zostawać mają w prawomocności tak długo, pokąd względem ich potwierdzenia nie uczyni się potrzebnego przedłożenia stanom mającym się zebrać w czasie jak może być najkrótszym. (D. R.)

(Stan rzeczy w Kassel.)

Kassel, 9. września. Aż do wczorajszego wieczora trwał tu nieprzerwanie zupełny spokój. Redakcya nowej heskiej gazety udała się, jakeśmy już donosili do wyższego trybunału o pomoc prawną przeciw skonfiskowaniu jej pras. Trybunał skazał według wniosku oskarżonego prokuratora państwa. W motywach judicati uznane są przepisy rozporządzenia z dnia 7. b. m. jako przeciwne konstytucyi. Donosiliśmy już, pisze koresp. konst., o wysłaniu komisarza wojennego z Kassel do Rinteleu, stolicy kurheskiego hrabstwa Schaumburg. Ponieważ to terytoryum dotychczas niemiało załogi wojskowej, przeto dla zaprowadzenia stanu wojennego ogłoszonego dla wszystkich części kraju ma być w tych dniach wysłana kompania piechoty z Kassel do Rinteleu. (D. R.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 11. września.)

Met. Austry. 5% — $81^{1}/_{8}$; $4^{1}/_{2}$% pct. — $70^{3}/_{4}$. Akcye bank. 1185. Sard. $33^{1}/_{4}$. Hyszp. 3% — $33^{3}/_{8}$. Polskie 300 — $136^{1}/_{2}$; 500 — $81^{1}/_{2}$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 13. września.)

Dobrowolna pożyczka $106^{3}/_{8}$. Oblig. długu paúst. $85^{1}/_{8}$. Akcye bank. 99 L. Pols. listy zast. $96^{1}/_{8}$ L. Pols. 500 — 81; 300 — $136^{3}/_{4}$. Frydrychsdory $13^{1}/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $11^{1}/_{2}$. Austr. bank. $87^{1}/_{12}$.

Grecya.

(Szczegóły o morderstwie popełnionem na ministrze oświecenia p. Korfiotaki.)

O wiadomem już z depeszy telegraficznej morderstwie popełnionem na osobie greckiego ministra oświecenia, pana Korfiotaki, na dniu 20. września r. b. dowiadujemy się teraz następujących szczegółów: Nieszczęśliwy minister ten wyjechał był tego dnia w towarzystwie swej małżonki i senatora Antoniades na przejażdkę. Za powrotem z tej wycieczki, wieczorem o godzinie $6^{3}/_{4}$ stanął powóz przed pomieszkaniem pana Korfiotaki. Pomieszkanie to znajduje się przy najludniejszej ulicy Ateńskiej, a na dole w tym samym domu jest kawiarnia, przed którą około 20 stołów stało, zajętych przez licznych gości. P. Antoniades wysiadł najpierwej z powozu a po nim p. Korfiotaki, który właśnie miał zamiar podać ramię swej małżonce, gdy nagle przystąpił do niego jakiś nieznajomy i strzelił doń z pistoletu o 6 lufach. Kule ugodziły w samo serce, a po dwóch godzinach skonał p. Korfiotaki w najokropniejszych boleściach. Morderca umknął tymczasem. Jakiemuś człowiekowi, który go przytrzymywał, wyrwał się z rąk z groźbą, iż przebije go nożem, który trzymał w ręku; wszelako władzom powiodło się wkrótce pojmać go a oprócz niego jeszcze kilku innych wspólników jego, których poznano jako majnotów. Mówią, że zbliżające się wybory były powodem tej zbrodni. Minister Korfiotaki pozostawił czworo dzieci i szczupły majątek. Nad śmiercią tego w kwiecie wieku zamordowanego męża, który stanowisko swoje poprostu tylko zasługom swoim około państwa zawdzięczał, ubolewają tu powszechnie. (Ll)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w Tarnowie.)

Tarnów, 1. września. Na naszych targach z dnia 16., 20., 23., 27. i 30. sierpnia sprzedawano w przecięciu korzec pszenicy po 13r.40k., żyta 11r.34k., jęczmienia 8r.20k., owsa 6r.25k., grochu 12r.12k., bobu 10r., prosa 6r.20k., ziemniaków 3r.36k. Cetnar siana kosztował 3r.47k., okłotów 2r.3k. Funt mięsa wołowego 15k. Za sąg drzewa twardego płacono 20r.32k., miękkiego 13r.20k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 18. września.

W monecie konwencyjnéj.	gotówką złr.	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	5	26	5	30
Dukat cesarski	5	30	5	33
Półimperyał zł. rosyjski	9	27	9	30
Rubel śr. rosyjski	1	50	1	51
Talar pruski	1	41	1	42
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	21	1	22
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	94	27	94	57
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	95	30	96	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 13. września..)

Amsterdam 162½ p. 2. m. Augsburg 117½ p. uso. Frankfurt 117¼ p. 3. m. Genua 136¼ p. 2. m. Hamburg 173½ l. 2. m. Liworno 115 l. 2. m. Londyn 11.42 p. 3. m. Medyolan —. Paryż 139 p. 2. m. Agio dukata ces. 23¾. Napoleondor 9.23. Szufryn. 16.15. Agio śrebra 16¾.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 17. września. Hrabina Brzostowska Konstancya, z Stratyna. — PP. Polanowski Aleksander, z Żmitkowa. — Prawecki Michał, z Brzeżan. — Kielanowski Tytus, z Żelechowa. — Janicki Władysław, z Stubna. — Kretowicz Kajetan, z Gródka. — Łucki Józef, z Sarny.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 17. września. PP. Rzewuski Konstanty, do Olszanki. — Dobek Konstanty, do Sarnik. — Łączyński Napoleon, do Liska.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. września:

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zr.	28 3 6	+4,6°	+14°	zachodni	pogoda
2 god. zr.	28 3 6	+14°	+ 4°	wschodni	pochm.
10 g. w.	28 3 6	+6,7°		cicho	pogoda

TEATR.

Dziś: komedye polskie: „**Zielone rękawiczki**" i „**Wody Truskawieckie.**"

Jutro: komedye niemieckie: „**Onkel und Nichte**" i „**Die Schwäbin.**"

W Piątek: operetki polskie: „**Kwaker i Tancerka**" i „**Antoni i Antosia.**"

W Sobotę: na dochód JPanny Köfer opera niem.: „**Norma.**"

W dalszym ciągu Sprawozdania administracyi Królestwa Polskiego za rok 1846, znajdujemy następujące data:

Handel wewnętrzny. Według obrachunku z przybliżenia wynosiła wartość płodów rolniczych i rękodzielnych w r. 1846 na jarmarki w królestwie polskiem sprowadzanych 9,298,983 rubli, a w odbycie dochodzących sumy 4,540,233 rubli.

Miasta. Dochody po miastach Królestwa z wyjątkiem stolicy czyniły w 1846 roku 537,016 rub. w przewyżce 4,319 rub. od roku poprzedzającego. Wydatki zaś miejskie dochodziły 460,567 rub. — kapitałów miejskich liczono z końcem tego roku 888,945 rubli. — Pożyczki dawane przedsiębiorcom nowych budowli po miastach wynosiły 82,686 rub., a budowli nowych w ciągu roku dokonano 891.

Dochody miasta Warszawy czyniły 1,464,839 rub., w co wchodziło z poboru stałego 877,269 rub. Wydatki wynosiły 1,398,084 rub., przyczem rachowano wydatku stałego 880,239 rub. Dług miejski z końcem roku wynosił 4,635,000 rub. Na przedsiębierstwa nowych budowli wydano pożyczkę 34,500 rub. Warszawa liczyła wtedy 165,130 mieszkańca, między nimi 44,149 żydów. W porównaniu do 1845 roku ludności przybyło 1,416 dusz.

Zakłady zabezpieczenia. W roku 1846 zabezpieczono po miastach nieruchomego majątku w sumie 44,171,797 rubli; po wsiach zaś 65,136,200 rub, czyli razem na 109,307,997 rub., a o 5,547,878 rub. więcej jak w r. 1845. — Liczba pożarów była 1580, z których 1380 na wsie przypadło. Wynagrodzenia wynosiły za nie 450,772 rubli. — Zabezpieczenia majątków ruchomych wpisano na 20,350,901 rubli; za co odebrano zwrotem 137,740 rubli. — Zabezpieczenie towarów i innych rzeczy przesyłanych podwodą lądową lub wodną wynosiło 2,296,923 rubli, za co wynagrodzenia przypadło 17,153 rubli.

Kasy oszczędności. Kapitałów w kasie oszczędności złożonych liczono 219,000 rubli. Składek zaś samych w ciągu roku było 6471.

Zakłady dobroczynności pod nadzorem sądów opiekuńczych. W 46 szpitalach od tej administracyi zależących, utrzymywano 46,380 chorych, z których na Warszawę 30,633 przypadało. Z nich umarło 4,860 osób, wyzdrowiało 37,869, a pozostało na lekach 1013 osób. Pomoc bezpłatna za dworem udzieloną była 35,446 chorym. — Domy przytułku i pracy ochraniały 2663 osób. — Liczba podrzutków w domu „Dzieciątka Jezus" wynosiła 2838 chłopców a 2767 dziewcząt. — Instytut Ś. Kazimierza liczył 154 sierot, a 58 sióstr miłosierdzia. Instytut głucho-niemych miał 95 uczniów. — Siedm domów ochronek w Warszawie przyjmowały w przecięciu po 436 dzieci dziennie. Ochronka zaś w Kaliszu po 49. — Zakład podobny dla sierot założony w Warszawie pod opieką towarzystwa dobroczynności liczył 94 uczniów. — Ku wsparciu biednym przyrządzonych było 642 domów przytułku utrzymywanych kosztem parafialnym. — Towarzystwo dobroczynności Warszawskie udzielało w tym roku w pieniądzach i żywności wsparcia dla 30,000 biednych.

Administracya dróg i poczt. Dochody z administracyi poczt przynosiły 462,581 rub., a wydatki czyniły 230,000 rubli. Dróg kosztem rządu utrzymywanych było 2177 wiorst. Słnżba przy tych drogach kosztowała 490,611 rub., a koszta utrzymania na wiorstę czyniły 232 rubli w przecięciu. Pańszczyzna przy drogach użyta wyrównywała 860,271 dniom pracy. Wydatki na budowę kolei żelaznej z Warszawy do Wiednia wynosiły 862,083 rubli. Utrzymanie podwód żeglarskich jako też rozmaite budowle hydrauliczne spożyły 186,084 rubli.

II. Nauki publiczne.

Instytut Aleksandryjski dla panien szlacheckich pod opieką Najjaśniejszej Pani liczył 215 elewek; między niemi 20 na pensyi członków cesarskiej familii, a 100 z pensyi koronnej. Koszta utrzymania wynosiły 79,620 rubli. A co do innych zakładów naukowych, należących do obwodu uniwersyteckiego Warszawy, te są zawarte w osobnym wykazie ministerstwa oświecenia publicznego, dokąd te zakłady należą.

III. Komisya administracyjna sprawiedliwości.

Co do spraw w zakres tej administracyi przypadających, znajdnjemy osób za zbrodnię skaranych 2149. Kara śmierci wydana była na cztery osoby. Najjaśniejszy Pan raczył ją zamienić, jednemu na wieczyste więzienie, innych skarał więzieniem doczesnem.

IV. Komisya administracyjna finansów i skarbu.

Handel zewnętrzny. Obrót handlowy ogólny wynosił 13,456,245 rubli, a to w następującym stosunku z krajami ościennemi: z Prusami, z Rosyą i Austryą: co do przywozu: 3,802,694 — 2,644,291 — 1,041,072 rubli; a co do wywozu: 4,223,919 — 1,066,318 — 677,951 rubli. W ogóle więcej niż w r. 1845 wchodowego 106,000 rubli, a wywozowego 89,556 rubli.

Bank polski. W ciągu roku 1846 przyjął Bank na zastawy 90,103,285 rubli a oddał 28,156,387 rubli zastawu: zastawem nadal pozostało 61,946,897 rubli. Dodać do tego należy 8 milionów funduszu zakładowego i 2,804,135 rubli z przeznaczeniem do przeniesienia. — Wypłaty posiadaczom obligacyi i kuponów za bilety wyciągnione loteryą wynosiły 2,909,766 rubli. — Rezultat co do kupna i sprzedaży weksldw i papierów publicznyyh był następujący: a) kupionych w kraju 4,337,175 rub.; sumy zlikwidowano 3,543,100 rub.; do odobrania 794,074 rubli; b) kupionych albo przedanych zagranica: 2,234,742 rubli, sumy zlikwidowano 2,169,423 rubli, do odebrania 65,249 rubli. — Kapitał przeznaczony do nabycia funduszów publicznych wynosił z początkiem 1846 roku 9,288,597 rubli, a z końcem 8,217,612 rubli. — Pożyczką z banku wydano 3,422,566 rubli, t. j. na przemysł 1,097,976 rubli, na hypotekę 1,124,590 rubli, miastu Warszawy 1,200,000 rubli.

Towarzystwo kredytowe. Dług zaciągniony na dobra wynosił w królestwie 50,956,710 rubli. — Listów zastawnych wydano z końcem roku 1846 na 38,816,700 rubli.

Główny Redaktor **M. Szreniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowéj.